

**EĞİTİM BİLİMLERİ ALANINDA
ARAŞTIRMA MAKALELERİ**

Kitap Adı : Eğitim Bilimler. Alanında Araştırma Makaleleri
İmtiyaz Sahibi : Gece Kitaplığı
Genel Yayın Yönetmeni : Doç. Dr. Atilla ATİK
Kapak&İç Tasarım : Tuğçe GÖKÇE
Sosyal Medya : Arzu ÇUHACIOĞLU
Yayına Hazırlama : Gece Akademi Dizgi Birimi
Yayıncı Sertifika No : 15476
Matbaa Sertifika No : 42539
Matbaa Adı : GeceAkademi
ISBN : 978-625-7958-24-0

Editörler : Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Baki MİNİZ
Arş.Gör.Dr. Meral SERT AĞIR

The right to publish this book belongs to Gece Kitaplığı. Citation can not be shown without the source, reproduced in any way without permission. Gece Akademi is a subsidiary of Gece Kitaplığı.

Bu kitabın yayın hakkı Gece Kitaplığı'na aittir. Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz, izin almadan hiçbir yolla çoğaltılamaz. Gece Akademi, Gece Kitaplığı'nın yan kuruluşudur.

Birinci Basım/First Edition ©ARALIK 2019/Ankara/TURKEY ©copyright

Gece Publishing

ABD Adres/ USA Address: 387 Park Avenue South, 5th Floor,
New York, 10016, USA

Telefon/Phone: +1 347 355 10 70

Gece Akademi

Türkiye Adres/Turkey Address: Kocatepe Mah. Mithatpaşa
Cad. 44/C Çankaya, Ankara, TR

Telefon/Phone: +90 312 431 34 84 - +90 555 888 24 26

PİYANO EĞİTİMİNDE
İŞLEVSEL PİYANO
BECERİLERİ VE
ÇÖZÜMLEME DESTEKLİ
ÇALIŞMALARIN ÖNEMİ

BÖLÜM

2

Burcu ÖZER¹

¹ Dr. Öğr. Üyesi, NHBV Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi

² Bu çalışma yazar tarafından 2014 yılında Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yapılmış olan “Piyano Eğitiminde Çözümleme Destekli Çalışma Metodunun İşlevsel Piyano Çalma Becerilerine Etkisi” başlıklı doktora tezinin bir bölümünden oluşturulmuştur.

1.GİRİŞ

Mesleki müzik eğitiminin en önemli unsuru müzik öğretmenidir. Müzik öğretmenin yetkinliği, toplumların müzik kültürünü aktarma, bireylerde davranış değişikliği oluşturma, değiştirme, geliştirme gibi müzik eğitiminin genel hedeflerini kazandırmada oldukça önemlidir. Eğitim fakültelelerinin müzik eğitimi anabilim dalları müzik öğretmeni yetiştirme görevini üstlenmiş mesleki müzik eğitimi veren kurumlardır. Bilgin (1998)'e göre bu kurumların ana hedefi; ilköğretim ve ortaöğretime yönelik genel müzik eğitiminin hedeflerine uygun olarak başta ders içi olmak üzere ders dışı, okul içi ve okul dışındaki tüm müziksel etkinlikleri verimli ve etkili bir şekilde yürütebilecek müzik öğretmeni yetiştirmektir. Müzik öğretmenliği lisans programı; alan bilgisi, pedagojik formasyon ve genel kültür derslerini bünyesinde barındırmaktadır. Uçan (2000)'a göre; müzik öğretmenliği; bu üç boyutu barındıran karmaşık bir bütündür ve bir müzik öğretmeni adayı öğretmenleşme/öğretmenleştirme sürecinde aldığı alan bilgisi, genel kültür ve öğretmenlik meslek bilgisi eğitimi sonucu müzik ve eğitim alanlarının temelini oluşturan ilkeler bütününe tam anlamıyla sahip olabilir. Bu eğitim sürecinde alana yönelik pek çok ders verilmektedir. Bunların başında çalgı eğitimi öncelikli gelmektedir. Çalgı; gerek amatör gerekse mesleki müzik eğitiminde bireyin kendini ifade edeceği, duygularını dile getireceği en önemli araçtır. Eğitim fakültelerinin müzik eğitimi anabilim dallarında çalgı eğitiminin önemli boyutunu piyano eğitimi oluşturmaktadır. Müzik öğretmeni adayları, bireysel çalgı eğitimlerinin yanı sıra yardımcı çalgı olarak yedi yarıyıl piyano eğitiminden geçmektedirler. Müzik öğretmeni yetiştirme amaçlı programların içeriğinde ve temelinde bulunan piyano eğitiminin zorunlu yardımcı çalgı statüsünde olmasının pek çok nedeni vardır. Kutluk (1996:4)'a göre piyano eğitiminin eğitim fakültesi bölümlerinde verilmesinin nedenleri şunlardır:

1. Piyano çalan bir kişi çoksesliliği kavrama, deşifre, müziksel işitme, armoni, biçim yönünden bilgilendirme gibi müziğin çok önemli alanlarında gelişme olanağı bulur.
2. Piyanonun kendine yeten bir solo çalgısı olmasının yanı sıra, başka çalgılara ya da insan seslerine eşlik yapmakta kullanılan bir eşlik çalgısı olması eğitsel müzik öğretimindeki önemini artırmaktadır.

Bağçeci (2001), piyanonun müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda; temel müzik bilgi ve becerilerini kazandırma, öğrencilerin seslerini eğitime, öğrencileri müzik tür/çeşit ve biçimleri hakkında bilgilendirme, besteleme, eşlikleme ve eser analizi yapabilme gibi pek çok amaca yönelik olarak etkili bir şekilde kullanıldığını belirtmiştir. Müzik öğretmeni yetiştirmede böylesine etkili bir eğitim alanı olan piyano derslerinde, öğrencilerin müzi-

ği algılayabilmeleri, ifade edebilmeleri ve yaşantılarına katabilmeleri için etkili bir piyano eğitimi sürecine ihtiyaç duyulmaktadır.

Piyano, müzik eğitimcisinin elinde bir eğitim (veya sınıf) çalgısı olarak etkili bir şekilde kullanıldığında öğrencilere aşağıdaki müziksel davranışları kazandırmada önemli rol oynar:

1. Temel müzik bilgileri ve becerileri kazandırmak amacıyla; seslerin belletilmesi ve birbirleriyle olan ilişkilerinin kavratılmasında, seslerin belli kurallar çerçevesinde oluşturduğu dizi, akor, arpej, modalite, tonalite vb müziksel kavramların öğretilmesinde, müziksel işitme, müziksel bellek ve müziksel dikkat ile müzik tasarlama-doğaçlama ve yaratma yeteneklerinin geliştirilmesinde önemli bir öğretmen çalgısıdır.
2. Öğrencilerin seslerini eğitmek amacıyla; ses alıştırmalarının çalışılmasında, okul şarkılarının öğretilmesinde, şarkılara eşlik yapılmasında, öğrencilerin sesine pes ya da tiz gelen şarkıların başka tona/makama transpoze (aktarım) edilerek seslendirilmesinde, koro çalışmaları için koro partileri ve koro partitürlerinin indirgenerek çalışılmasında piyano etkili bir çalgıdır (Özen, 1998:29).

Şüphesiz bir müzik öğretmenin piyanoyu bu şekilde etkin kullanabilmesi için işlevsel piyano becerilerinin kazandırılmasına yönelik bir eğitim sürecinden geçmesi gerekmektedir. Kasap (2005); işlevsel piyano becerilerini, müzik öğretmenlerinin piyanoyu kendi müzik sınıflarında daha etkin bir eğitim aracı olarak kullanabilmelerini sağlayan pratik piyano çalma becerileri olarak tanımlamıştır. Bu beceriler, verilen bir ezgiye eşlik yapabilme, deşifre çalabilme, transpoze edebilme, çokseslendirme yapabilme, kadans çalabilme, analiz edebilme, doğaçlama yapabilme, birlikte çalma, koro ve orkestra eserlerinin partilerini piyanoda çalabilme vb becerilerdir. Costa (2003) ise işlevsel becerileri, piyanoyu performansla doğrudan bağlı olmadan genel müziğe bakış açısını geliştirmek için kullanan faaliyetler olarak tanımlamıştır. Bu beceriler öğretmenlere ve müzik eğitimcilerine yardımcıdır ve armoni, kulaktan çalma, transpoze, partiyon okuma ve doğaçlama gibi becerileri kapsar. İşlevsel beceriler teorik konuları öğretmede bir yardımcı olarak kullanılmaktadır.

Eğitim Fakültelerinin müzik eğitimi anabilim dallarında verilmekte olan alan derslerinin birçoğu birbirleriyle bağlantılı bir yapıya sahiptir. Müfredat programına bakıldığında işitme, armoni, eşlik, müzik biçimleri, Türk Müziği çokseslendirme gibi bir bütünü oluşturan ve bütünden ayrı olmayan derslerin mevcut olduğu görülmektedir. Piyano gibi entonasyon sorunu olmayan ve adı geçen derslerin en rahat uygulama sahasını oluşturan bir çalgının, bu eğitimin temeline oturtulması ve bir müzik öğretmeni

için meslek yaşamında pratik kullanım imkanları barındırdığı düşünülerek piyano eğitiminin zorunlu ders statüsüne taşınması, şüphesiz piyanonun yararlı ve avantajlı bir çalgı olarak görülmesinden kaynaklanmaktadır. Özen (1998)'in de belirttiği gibi; müzik öğretmeni olarak yetişecek bir adayın piyanoyu işlevsel olarak kullanabilmesi, kuşkusuz sadece piyano dersinde kazanılacak beceri dinleti yaklaşımı ile sunabilmesine bağlı olarak düşünülemez. Müzik alanına ilişkin diğer derslerin özellikle armoni-kontrpuan-eşlikleme, müziksel işitme okuma, müzik biçimleri ve müziksel çözümleme vb derslerinin de piyano çalma becerilerinin gelişimine olan katkıları ortadadır. Bu yüzden piyano dersi ile bu dersler arasında sıkı bir dayanışıklığın sağlanması, yeterli uygulama olanağı bulmasıyla da ilköğretim ve ortaöğretim için istenen ve beklenen nitelikli müzik öğretmeni modeline ulaşılabilir. Müzik alan bilgisinin piyano dersine yansıtılmasının, öğrenme açısından olumlu etkilerinin olduğu ilgili ulusal ve uluslar arası literatürde sıklıkla vurgulanmaktadır. Bununla birlikte, uygulamada ağırlıklı olarak devinışsel hedeflere ve çalma becerilerine yoğunlaşmakta, müzik kuramsal boyutlar genellikle eksik kalmaktadır (Yüksel, 2003; akt Kahramansoy, 2006:6). Ezgiye eşlik yapabilme, deşifre ve doğaçlama çalabilme, transpoze edebilme, kadans çalabilme, analiz edebilme, birlikte çalma, koro ve orkestra eserlerinin partilerini piyanoda çalabilme gibi işlevsel piyano becerilerinin önemi yurt dışı kaynaklarda da vurgulanmıştır. Lowder (1970), melodi armonizasyonu, doğaçlama ve deşifre gibi işlevsel piyano becerilerinin deşifre yapan kişi için melodik ana hatlardan gelen akor kalıpları algılamasını gerekli kıldığını ileri sürmüştü; bu nedenle deşifre ve diğer işlevsel klavye becerileri arasında güçlü bir ilişki olduğunu vurgulamıştır (Akt. Mc Donald, 1989). Graff (1984); müzik öğretmenlerinin deşifre, doğaçlama çalma, akor yürüyüşü çalma, modülasyon çalma, şifreli bas farkındalığı, armoni, transpoze, müzik analizi, kulaktan çalma, eleştirel dinleme, partiyon okuma gibi becerilere daha çok; piyano parçaları çalma, ezberden piyano şarkıları çalma, akıcı piyano tekniği geliştirme gibi becerilere daha az önem verdiklerini belirtmiştir. Young (2010), okul müzik öğretmenlerini ise genellikle deşifre, doğaçlama, partiyon okuma, eşlik, şifreli ve şifresiz melodi armonizasyonu çalma becerileri kullandıkları belirtilmiştir; Mc Donald (1989), eşlikleme, armonizasyon, deşifre, transpoze, kulak eğitimi, doğaçlama, partiyon okuma, eşlikli çalma gibi işlevsel becerilerin önemi vurgulanmıştır. Kaynaklardan elde edilen sonuçlar ve öneriler incelendiğinde deşifre çalma, çökseslendirme yapabilme ve doğaçlama çalabilme becerilerinin müzik öğretmeni adayları için önemli olduğu anlaşılmaktadır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Piyano; müzik eğitiminde alanla ilgili derslerde öğrenilen teorik bilgileri aktif olarak kullanma sahasıdır ve öğrenciye kullanma, sorgulama, birleştirme fırsatları vererek yani bir anlamda yaparak ve yaşayarak öğrenme imkanı tanır. Bu noktada müzik öğretmenliği eğitiminde piyano eğitiminin amacı ve nihai hedefi; teknik, performans ve yorumlama ağırlıklı eğitimden ziyade, belirli bir teknik ve performans seviyesinin kazanımıyla birlikte işlevsel piyano becerilerinin ağırlıklı olarak kazandırıldığı bir araç olarak kullanımını sağlamaktır. Bu doğrultuda çalışmanın amacı; bireysel piyano derslerinde çözümleme (armoni/form öğeleri) destekli çalışmaların işlevsel piyano çalma becerilerine etkisinin önemini ortaya koymaktır.

1.2. Araştırmanın Önemi

Alanyazından elde edilen bilgiler ışığında müzik öğretmeni adaylarının pek çoğunun alan derslerinden yüksek not aldıkları halde teorik bilgileri piyanoda uygulayamadıkları görülmektedir. Özgür (b. D.; akt. Piji, 2006) benzer bir yaklaşımla öğrencilerin çokseslendirme derslerinde ve yazılı sınavlarda ileri düzeyde kuramsal bilgileri kağıt üzerinde uygulayabildiği halde, eşlik dersinin uygulama boyutuna bu bilgileri yansıtamadıklarını belirtmiştir. Piyano dersinde de benzer bir durumla karşılaşılmakta öğrencilerin eserleri genellikle yüzeysel ezberleme mantığıyla çalıştıkları görülmektedir. “Ezberleyen kişi daha önce karşılaşmadığı bir durumla karşılaştığında ne yapacağını bilemez. Tıpkı insan aklının alamayacağı kadar çok bilgiyi kaydeden ve onları inanılmaz bir hızla işleyen bilgisayarın, bilmediği bir komutla karşılaştığında olduğu gibi. Mühendislik okuyan bir öğrenci, bir derste öğrencilerin 600 formül ezberlediğini, buna karşılık birkaç kişinin sınavdaki problemleri çözerek başarılı olduğunu, aynı grubun bütün integral formüllerini bildiğini, ancak makinanın başına geçince ne yapacağını bilemediklerini söylemişti. Tıp öğrencilerinin vücuttaki bütün kemikleri, kasları bildikleri halde basit hastalıklar karşısında ne yapacaklarını bilemedikleri de gözlenebilmektedir. Demek ki bilgileri üst üste kaydederek bir konu öğrenilememektedir. Bu nedenle insan öğrenmesi, bir dizi bilgiyi öğrenmenin ötesine geçip; akıl yürütme, problem çözme, bilgiyi işleme ve yeniden üretme gibi sınırlara ulaşmalıdır” (Açıkgöz 2007:54).

Yukarıda Açıkgöz’ün verdiği örneklerdeki mühendislik ve tıp öğrencileri gibi müzik öğretmeni adaylarının da teoride ezberledikleri bilgileri pratik olarak uygulamaya dökemedikleri, uygulamada kullanamadıkları görülmektedir. Alan derslerinin öncelikli uygulama sahası olan piyano ile eşgüdümlü ilerlemesi; akıl yürütme (ilişkilendirme), çözümleme (müzikal yapı:armoni/form öğeleri), üretme (yaratıcılık/doğaçlama) gibi alanları destekleyen etkinliklerle bilginin aktif kullanımı; biliş düzeyinin ötesin-

de, duyuşsal ve devinişsel alanlara taşıyarak anlamlı ve kalıcı öğrenmede önemli rol oynadığı düşünölmektedir. Çağdaş piyano eğitiminde amaç; sadece teknik ve müzikalite açısından gelişmiş öğrenciler yetiştirmek olmayıp, piyanoyu gerek müzik öğrenimleri gerekse ileriki meslek yaşamları boyunca işlevsel olarak kullanabilecek öğrenciler yetiştirmektir (Çimen 2001:446). Bu nedenle bir müzik öğretmenin işlevsel piyano becerilerinde önemli bir yeri olan; Ernst (1991)'ün birincil öğrenme alanında değindiği (Kahramansoy, 2006) piyanoda deşifre ve doğaçlama çalma becerilerinin teorik yönden desteklenerek çözümleyici (Armoni/Form öğeleri) bir yaklaşımla geliştirilmesi, müzik öğretmenin meslek hayatında piyanoyu/ klavyeyi daha verimli kullanması açısından önem taşımaktadır. Ayrıca piyanoda doğaçlama çalma becerisinin geliştirilmesine yönelik yapılacak çalışmalar, müzik öğretmeni adaylarının yaratıcılık yönünün gelişimine katkı sağlaması bakımından da önemlidir.

Araştırmada kullanılan kavramların tanımları aşağıda verilmiştir:

Analiz: Bir müzik eserinin vasıflarını aydınlatmak amacıyla yapısal modelini ve teknik özelliklerini çözümleme çalışması (Say 2002).

Akor: Birbirleri üzerine (üçlü) aralıklarla konulan ya da konulabilen üç, dört ya da beş ayrı sesin aynı zamanda çalınmasına, seslendirilmesine veya işitilmesine denir (Korsakof, çev. Ataman, 1996).

Armoni (Alm., Fr. Harmonie; İng. Harmony; İt. Armonia): Yun. Harmonia=Ahenk, uyum. Müzikte sesin uyumunu ve ilişkilerini araştıran bilim ve sanat. Asıl sese eşlik eden, onunla ya da kendi arasında akor dizileri oluşturarak melodiyi süsleme (Aktüze,2004).

Armonizasyon: var olan melodiyi şifreli ve ya şifresiz olarak uygun akorlarla çokseslendirme (Christensen, 2000).

Form: Müzikte yapıcı ve organize edici unsurları belirleyen, bütünlüğü sağlayan kesin şekil, biçim; uyulması gereken taslak (Aktüze 2004).

Müzikal yapı: 1. Bir müzik eserinin melodi ve çokseslilik özelliklerini, yapısal öğelerini ve öğeler arasındaki ilişkileri oluşturan nitelikler ve ilişkiler bütünü. 2. Müzikte yapısal prototipler (dizi, ton, sonat ve şarkı gibi) (akyıldız 2000).

Motif: Müzikte gelişmeye elverişli en küçük fikir, en küçük form ögesi ve eseri oluşturan en önemli temel taşıdır (Cangal, 2004).

Cümle: Ekseriya iki, nadiren üç motifin birbirini tamamlamasından meydana gelen topluca bir müzik fikridir (Koray 1957; akt. Bağçeci 2001).

Periyod (Dönem): Çoğunlukla sekiz ölçüden oluşan ve iki müzik cümlesini kapsayan müzik birimine denir (Say 2002)

Deşifre: Bir müzik yapıtının notalarını ilk görüşte okuyuvermek ya da seslendirebilmek (Sözer, 1996).

Doğaçlama: Emprovizasyon; Hazırlık yapmadan, müziği içten geldiği gibi anında yaratmak, bestelemek, seslendirmek (Say 2002; Aktüze 2004).

İşlevsel Piyano Becerileri (Functional Piano Skills): İşlevsel piyano becerileri bir piyanistin klavyede yeterli düzeyde faaliyette bulunabilmesi için edinmesi gereken deşifre çalma, transpoze yapma, armonizasyon (çokseslendirme), doğaçlama çalma, kulaktan çalma, partiyon okuma, ve eşlik çalma gibi belirli klavye becerileri, yeterlilikleri veya kavramları olarak tanımlanır (McDonald, 1989; Christensen, 2000).

2. Kavramsal Çerçeve

Piyanonun kendisi bir eğitim alanı olduğu kadar aynı zamanda müzik eğitiminde de etkili bir araçtır. Piyanonun kendisinin bir eğitim alanı olması, piyanonun öğrenimine ilişkin belli düzenlemeleri gerektirir. Bu düzenlemeler de piyanoyu öğrenmedeki amaca göre değişir. Amaç, piyanoyu amatörce öğrenmeden başlayarak, müzik eğitimcisi, piyano eğitimcisi, solist ve virtuoza yetiştirmeye kadar varan geniş bir açılım göstermektedir

2.1. Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalları'nda Piyano Eğitimi

Piyano; müzik eğitimi programlarında performansa yönelik becerilerin kazanımı ve sergilenmesinin yanı sıra müziği okuma, anlama, ilişkilendirme, yaratma gibi kazanımlar açısından da pedagojik bir eğitim sahasıdır. Buchanan (1964) ve Vernezza (1967), piyanoyu müzik yapma, dinleme ve müziksel okuma becerileri kazanma, müziği anlama, müzik bilgisi oluşturma ve diğer müzik çalışmalarına temel oluşturma bakımından en yaygın ve en temel çalgı olarak kabul etmekte ve piyano eğitiminin, müzik programlarının vazgeçilmez parçası olduğunu söylemektedir (Akt. Kasap, 2004). Müzik öğretmenliği sekiz yarıyıllık lisans programı Alan Dersleri, Pedagojik Formasyon, Genel Kültür Dersleri olmak üzere üç ana grupta toplanmaktadır. Bu programda yer alan alan dersleri birbirleriyle bağlantılı yapıya sahip mesleki kazanımları içerir. Piyano tüm bu meslek alan dersleriyle doğrudan ilgili ve uygulama sahası olarak müzik öğretmenliğinde önemli bir yere sahiptir. Kıvrak (2003), %80,7'lik bir oranla piyanonun alan derslerinde etkin tek çalgı olduğunu belirtmiş; öğrencinin meslek yaşamında piyanoyu etkili bir biçimde kullanabilmesi için piyano eğitiminin öncelikli amacının bu çalgıyı yerinde, yararlı, etkin kullanıla-

bilirliğini sağlamak olması gerektiğini vurgulamıştır. Müzik öğretmeliği lisans programında piyano dersinin tanımı “Piyano eğitimi ve öğretimi, müzik öğretmenliği programının temelini oluşturur. Aşamalı olarak, teknik alıştırma ve etütleri, Türk ve dünya bestecilerinin eserlerinden örnekleri, eğitim müziği örneklerini, piyano literatürü ile okul müzik eğitiminde öğrenme-öğretme tekniklerini kapsar” (YÖK 2014) ifadeleri ile yer almaktadır. Müzik eğitimi bölümlerinde 1998 yılına kadar Piyano eğitimi ana dal olarak dört yıl haftada iki saat; yardımcı çalgı olarak da üç yıl haftada bir saat verilmektedir. Programda gidilen yeni yapılanma sonucu müzik öğretmenliği lisans programında piyano eğitiminde ana dal kalkmış altı yarıyıl yardımcı çalgı olarak devam etmiştir. 2006-2007 eğitim-öğretim yılı itibariyle uygulamaya giren öğretmen yetiştirme programında ise piyano dersinin yedi dönem haftada bir saat olarak verildiği görülmektedir. Sekizinci dönemde ise piyano ve öğretimi adı altında yer alan Programda piyano dersinin içeriği şu şekildedir:

Piyano I: Piyanoda temel davranışlar (doğru oturuş ve ellerin piyanodaki konumu) hakkında ilgi ve beceriler, temel piyano tekniklerinden biri olan legatoyu geliştiren çalışmalar. Zıt yönde ve paralel dizi ile beş parmak çalışmaları, kolların serbestliği için gerekli teknik çalışmalar. İki elin bağımsızlığını kazandırıp geliştirecek çeşitli alıştırmalar, deşifraj çalışmaları. Alıştırma, etüt ve yapıtların çalışılmasında izlenecek yöntemler. Müziksel ifade (piyano, forte), cümleme ve uygulamalı çalışmalar.

Piyano II: Piyano temel tekniklerinden legato tekniğine ek olarak staccato tekniği ve uygulamalı çalışmalar. Parmak alıştırmaları, dizi ve kadans çalışmaları, deşifre çalışmaları. Küçük ölçekli parçaların müzikal analiz açısından incelenmesi ve müziksel ifade ile ilgili uygulamalar. Düzeye uygun etütler, sonatin çalışmaları. Barok, Klasik, Romantik ve Çağdaş Dönemler’den düzeye uygun küçük ölçekli eserleri seslendirme.

Piyano III: Temel piyano tekniklerinden legato ve staccato tekniklerine ek olarak portato tekniği, uygun etüt ve eserlerle tekniklerin uygulanması. Dizi ve kadanslarla birlikte, pedal ve arpej çalışmaları. Düzeye uygun etüt ve değişik döneme ait ulusal ve evransel eserleri çalma. Sonatin formunun tanıtımı, düzeye uygun sonatinleri çalma.

Piyano IV: Teknik çalışmalar (dizi, kadans ve arpej) sürdürme. Kazanılan teknik davranışları etütlerle pekiştirme. Müzik dönemleri hakkında ayrıntılı bilgi, çalışılan parçaların dönem özellikleri. Barok, Klasik, Romantik ve Çağdaş Dönem (ulusal ve evrensel) eserlerini çalma. Çalışılan eserlerdeki tempoların, eserin orijinaline yakın bir tempoda çalınabilmesi için gerekli çalışmalar, bu çalışmalar sırasında metronomla çalışma disip-

lini kazanma. Aksak ölçülerin tanıtımı ve küçük ölçekli ulusal parçaları çalma.

Piyano V: Dizi, kadans ve arpej çalışmaları, pedal çalışmaları. Parmak, bilek ve önl staccatolar için örnek çalışmalar, öğrenilen teknik davranışları içeren, değişik kaynaklardan etütler, Barok ve Klasik Dönem süslemeleri eserler üzerinde uygulama. Barok Dönem polifonik yapıtlarının (prelüd, süit, envansiyon vb) tanıtımı. Klasik, Romantik ve Çağdaş Dönemlerden düzeye uygun eserleri seslendirme. Okul müziği eşlikleri ve başta İstiklal Marşı olmak üzere marş eşlikleri çalışmaları.

Piyano VI: Dizi, kadans ve arpej çalışmaları, çift ses çalışmaları (üçlü, altılı vb). değişik teknikleri içeren düzeye uygun etütleri orijinal tempolarına yakın olarak çalma. Barok eserleri, sonat formunun tanıtımı, kolay sonatlarla çalışmalar. Farklı dönemlere ait eserleri biçimsel analizlerini yaparak çalışma ve seslendirme. Okul müziği eşlikleri.

Piyano VII: Paralel üçlü, altılı, onlu diziler ve kadanslarını çalma. Dizi, kadans ve arpej (dominant yedili vb) çalışmaları. Değişik teknikleri içeren uygun etütleri, orijinal tempolarına yakı olarak çalma. Önceki dönemde çalışılmaya başlanan sonatların, diğer bölümlerinin de çalışılarak eseri tamamlama. Çalışılan eserleri değişik edisyonların inceleme ve farklı yorumculardan dinleme. Her dönemde bir eser seçilerek oluşturulan repertuarı seslendirme. Okul müziği eşlikleri ve marş eşlikleri ile ilgili çalışmalar.

Piyano ve Öğretimi: Önceki dönemlerde yapılmış çalışmalar doğrultusunda çeşitli yaş gruplarına yönelik piyano öğretim metotları örnekleri ve uygulamaları içeren çalışmalar, piyano literatürünün kapsamlı tanıtımı, örneklerin incelenmesi, piyano eseri veren Türk ve yabancı besteciler. Başlangıç metotlarının incelenerek güçlü ve zayıf yönlerini saptama.

Piyano çalma becerilerinin, piyanonun kullanımına ihtiyaç duyulan müziksel işitme, armoni, eşlik, müzik tarihi vb. gibi diğer derslerde işlevsel bir özelliği bulunmaktadır. Bununla birlikte, piyano dersindeki öğrenmeleri olumlu yönde destekleyici dersler de vardır. Piyano dersi, çalma eksenindeki eylemlerin dışında, özellikle müzik alan bilgisiyle sıkı ilişkiler içindedir. Öncelikle piyano eğitiminin kendisiyle ilişkili alan derslerinin eğitiminden kopuk programlarla yürütülmesi düşünülemez. Bu derslerle eşgüdümlü, aynı zamanda aynı noktaya düşen bir anlayışın oluşması zorunluluktur. Örneğin özellikle solfej eğitiminin hazırlayıcılığı göz önüne alındığında her iki alanda da etkili, zaman kazandırıcı, pekiştirici veya tamamlayıcı ilkeler benimsenmesi ve eş zamanlı programların uygulanması zamana karşı olumlu sonuçlar yaratacaktır. (Kahramansoy, 2006; Kıvrak, 2003).

2.2. Piyano Eğitime Etki Eden Dersler

2.2.1. Müziksel İşitme Okuma Yazma Eğitimi

Piyano eğitimiyle etkileşim içinde olan ve destekleyen alan derslerinin başında müziksel işitme-okuma-yazma dersi gelmektedir. Müziğin altyapısını oluşturan bilgi ve becerileri teori ve pratikte kazandırması hedeflenen müzik teorisi ve işitme eğitimi; piyano, armoni, eşlik gibi derslere temel oluşturmakta ve piyanoda işlevsel becerilerin gelişimine yardımcı olmaktadır. Şengül (2006)'e göre; Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi, temel müzik bilgilerinden başlayarak gittikçe genişleyen ve müzikle ilgili diğer derslerin alt yapısını oluşturan bir derstir. Bu iki temel boyutla birlikte dersin amacı tek ses işitme, çok ses işitme, ritim işitme, ezgi işitme, dizi işitme, kadans işitme, farklı tınıları işitme, müziksel yazma (dikte), müziksel okuma (solfej), müziksel deşifre, doğru-güzel nota yazımı gibi davranış ve becerileri öğrenciye kazandırmaktadır. Bu programda üç yarıyıl olan dersin süresi 2006-2007 akademik yılından itibaren yürürlüğe giren yeni programda altı yarıyla uzatılmıştır. Müziksel işitme okuma yazma olarak adlandırılan bu dersin yeni programa göre içeriği şu şekildedir: Sesin fiziksel özelliklerine ilişkin temel bilgiler, müzik dilinin öğeleri, yatay ve dikey aralıklar, farklı tonlarda ve makamlarda tek sesli ve iki sesli düzeye uygun okuma, yazma, çözümlenme ve yaratma uygulamaları, tonal üç sesli akorların kök ve çevrimleriyle okuma, yazma ve çözümlenme uygulamaları, alterasyon, dominant yedili akoru temel ve çevrimleri çözümlenme, uygulama; diğer dört sesli akorlara ilişkin uygulamalar, süs notaları, modülasyon bilgisi; üç, dört, beş sesli (dominant dokuzlu) tonal akorlarla uygulamalar, Ortaçağ Modları, Caz Müziği dizileri, 20. Yıl müziği ve atonalite bilgisi, bu düzeye uygun ezgi okuma, yazma, çözümlenme, yaratma uygulamaları, müziksel işitme okuma öğretim yöntem ve tekniklerini kapsar. (http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/programlar_icerikler.htm).

Ders içerikleri incelendiğinde Müziksel İşitme okuma yazma dersinin deşifre okuma, müziksel yaratıcılık ve armoniye temel oluşturan ve armonik çözümlenmeyi ve uygulamayı destekleyen bir yapıya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu uygulama alanı ise çok sesliliği bünyesinde barındıran ve müzik eğitiminin temel çalgısı olan piyanodur. Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi yapıları özellikle armonik çalışmaların ders dışında da piyano kullanılarak uygulama yaptırılmasına çaba gösterilmelidir (Şengül, 2006; Karkın, 2007).

2.2.2. Armoni-Kontrpuan-eşlik Eğitimi

“Piyano ve diğer çalgılar için okul müziğindeki çeşitli ses ve çalgı eserlerine yazılmış eşlik müziklerini çalma ya da doğaçlama eşlik çalışmalarını

kapsar” (YÖK, 1998) şeklinde tanımlanan eşlik dersi 2006-2007 akademik yılında uygulamaya giren yeni programda “Eşlik Çalma” adıyla “Armoni-Kontrpuan-Eşlik” dersi içinde yer almaktadır. Piyano eğitiminde çalışılan eserin müzikal yapı çözümlemesini ve İşlevsel piyano becerilerinden çok seslendirme yapabilme, deşifre ve doğaçlama çalabilme, eşlik çalma, analiz edebilme gibi pek çok kazanımı geliştiren Armoni eğitimi, bu derse temel teşkil eden müziksel işitme okuma yazma dersinin devamı niteliğindedir. Armoni ve piyano eğitimi birbiriyle iç içe geçmiş bir bütündür. Armoni öğretiminin en öncelikli uygulama alanı çoksesliliğin aracı olan piyanodur. Armoni derslerinde kağıt üzerindeki bilgilerin pratiğe, duyuma ve müzik eğitimi için bir nevi somuta aktarılarak ezberin ötesinde kalıcı bilgiye dönüşebilmesi için piyanoda uygulama yapmak zorunludur. Piyanoya hakim olan, çaldığı eserlerin en küçük ayrıntısına kadar ilgilenen bir müzik öğretmenin mesleğinde piyanodan etkili bir şekilde yararlanması Armoni konusunda yeterince bilgi sahibi olmasını gerektirir. Armoni dersinin uygulama alanı olan piyanonun aktif olarak bu derste kullanımı zorunlu ve gereklidir. Böylece doğal olarak armoni dersinin piyano dersine aktarımı söz konusudur (Bilgin 2006:328; Kıvrak, 2003: 210).

Çevik (2007); Armoni derslerinde kazanılan teorik bilgilerin kalıcı olabilmesi ve daha bilinçli olarak kullanılabilmesi için piyanoda mutlaka pratik yapmak gerektiği belirten Çevik’e göre armoni eğitiminin yararları şu şekildedir:

- Armoni eğitimi alan kişi, çalıştığı piyano eserlerinin analizini doğru yapabilmeyi öğrenir.
- Armoni dersi hem teorik olarak hem de uygulamalı olarak okutulan ders olmasından dolayı, uygulamalı kısmında çalgı olarak piyanonun kullanılması kaçınılmazdır. Çünkü piyano, çoksesliliği verebilen en önemli çalgıdır. Armoni dersinde öğretilen bilgilerin ezberletilmeden kavranılmasının önemi büyüktür. Bu bilgileri özellikle piyanodan duyarak işittirmek gerekir. Yani bireyin yaparak-yaşayarak öğrenmesi için gerekli ortamların sağlanması gerekir. Böylece, öğrenciye öğretilen temel bilgileri piyanoda duyarak işitmesini sağlamak hem onun gelişimine katkıda bulunur, hem de piyanoda çalarken doğru teknikle, doğru şekilde yorumlayabilmesi piyano çalma becerilerinin gelişimini sağlar.
- Derste verilen ödevin piyanoda uygulamasının yapılması, öğrencinin piyano çalma becerilerinin gelişmesine katkıda bulunabilir.
- Piyano çalma becerisi olan deşifrenin gelişimini sağlamak, eserin temasının analizini yapabilmek, eserin solfejini okuyabilmek, ton değişimlerine uyum sağlayabilmek, notaları doğru okuyup seslen-

direbilmek, tartımsal çalışmalar, ezgisel çalışmalar armoni dersinin önemini göstermektedir. Piyano çalma becerisi öğrenilen teorik bilgileri uygulayabilmektir.

- Armoni dersinde öğrendikleri temel bilgiler (ezgisel çalışmalar, tartımsal çalışmalar, ton bilgisi, aralık bilgisi, solfej yapabilmek gibi) piyano çalma becerilerini geliştirmeye yönelik olarak bir eseri deşifre ederken, o eseri seslendirirken, notalarını doğru, temiz okuyabilmede, eserin tonalitesinin ve eserde geçen modülasyonların ne olduğunu kavrayabilmede büyük önem taşımaktadır.
- Armoni dersinin içeriği olan form (biçim), eser çözümlene vb konuların bilinmesi, piyano çalma becerilerinde büyük kolaylık sağlar. Çaldığı eserin formu bilinirse sözgelimi; bu formun bölümünün özellikleri, bu eserin bölümlerinin tonu, hangi derecelerde kalış hissi verdiği (kadansları) gibi. Bunları bilmek eseri daha bilinçli olarak ifade etmeye, (yorumlamaya) yol açar.
- Armoni eğitimi ile; eserin motif, cümle, periyod vb konuların öğretilmesi öğrencilerin piyano çalma becerilerinin gelişimine katkıları büyüktür. Özellikle; cümle başlarında ve cümle sonlarında nasıl bir teknikle çalması gerektiğini öğrenmiş olabilir.

Sevgi (2005); armoni eğitiminin sistematığı olan bir öğreti ve aynı zamanda bir beceri olduğunu, uygulamalı yanından dolayı kuram aşamasını aşarak beceriye dönüşmüş olmasının beklendiğini belirtmiştir. Yapılan çözümlenelerin mutlaka piyanoda çaldırılması, yazılmış eşlikleri olan okul şarkılarının armonik analizlerinin yapılması, kullanılan armonilerin ve seçilen eşlik modellerinin uygunluğunun tartışılması gerektiğini belirten Sevgi; müzik öğretmeninin, öğrencilerin müzikal duyarlılığını geliştirebilmede eşliğin önemini kavramış olmalarının sağlanması gerektiğini vurgulamıştır. Sönmezöz (2006)'e göre; müzik öğretmeni yetiştirme programlarında piyanonun temel çalgı olması görüşü, müzik öğretmenlerinin etkili bir şekilde eşlik yapma becerisi kazanması önem ve gerekliliğiyle savunulmaktadır. Dolayısıyla eşlik yapabilme, piyanoyu iyi derecede çalabilmenin ötesinde Piyano, Armoni-Kontrpuan-Eşlik ve müzik kuramları gibi derslerden kazanılan donanımla harmanlanmasıyla müzik öğretmenliği açısından daha fonksiyonel bir nitelik kazanmıştır.

Müzik Biçimleri

Piyano eğitimine etki eden derslerden bir diğeri de Müzik Biçimleri dersidir. Müziğin form yapısını, öğelerini bilmek; eseri daha rahat analiz etmeyi kolaylaştırdığı gibi müzikal ifadede önemli rol oynamaktadır. 2006_2007 yılında yürürlüğe giren Müzik Öğretmenliği Lisans Programında (YÖK) 6. Yarıyıl başlayan ve bir dönem verilen Müzik Biçimleri

ders içeriği “Biçim kavramı ve gerekliliği, müzikte biçimin temel öğeleri, motif, cümle, dönem (periyod) ve aralarındaki ilişkiler, klasik batı müziğinde kullanılan şarkı formları, çeşitleme, suit, rondo, sonat, sonat allegro formu, füg, diğer tür ve biçimler. Geleneksel Türk Halk ve Sanat Müziği ve Uluslararası Popüler Müzikte Biçimler” şeklinde tanımlanmıştır. (http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/programlar_icerikler.htm)

Say (2002)’a göre müzikte biçim (form); oluşturduğu bütünlükte bir müzik eserine estetik yapı özellikleri kazandıran kompozisyon modeli; bestecinin belirli bir müzikal içeriği yansıtmak üzere, zihinsel düzenleme ilkelerine göre biçimlendirdiği, bu alandaki gelenek ve deneyimlerle bağlantılı olarak tasarımı yaptığı inşaa planıdır. Biçim bilgisi (Form Bilgisi) ise; müzikçilerin bir eserin biçimini kavramasına, giderek biçim çözümlemesi yapmasına, onun da ötesinde besteler yaratmasına dayanak olmak üzere öğretimi yapılan bilgi dalıdır (Say 2002:72-74).

Müzik formları bilgilerini öğrenmenin amacını Cangal (2004) beş başlıkta özetlemiştir:

Müzik formları bir bestecilik bilgisidir. Yaratıcı güce sahip olan kimse, iç yapı malzemelerini (melodi, ritm, armoni) bu bilgisiyle yoğurarak besteler meydana getirir.

Müzik yapan kimselerin (yöneticiler, çalıcılar, söyleyiciler) eserin formunu iyi bilmesi zorunludur. Bir eserin anlaşılır ve güzel bir şekilde seslendirilmesi (yorumu), o eserin özelliklerini ve yapısını iyice bilmekle mümkün olabilir.

Bir müzikçinin bu bilgileri bilmesi, müzik kültürünün genişlemesi demektir. Arıca, müzik öğretmeni müzik formlarını okullarda kısa da olsa öğreteceği için, bu bilgileri etraflıca bilmesi gerekmektedir.

Bestecilerin eserleri üzerinde yapılacak araştırma (eser tahlili-çözümleme) ile, eserlerin anlaşılması ve değerlendirilmesi, formu bilmekle ancak mümkündür.

Eserlerin kuruluşunu ve biçimini çözümleyerek ve bilerek dinlemek, daha iyi anlaşılmasını sağlayacağı için, bir dinleyici olarak da müzik formlarını bilmenin büyük yararı vardır.

Bütün bu nedenler göz önüne alındığında, bir müzik öğretmeni adayının form bilgisini, müziğin yapısal öğelerini bilinmesi ve çalıştığı eserlerde görebilmesi, çaldığı eserleri daha iyi anlayıp çözümleyerek yorumlamasına yardımcı olacaktır.

2.3. Çözümleme Destekli Piyano Eğitimi

Say (2002)'a göre çözümleme (analiz); araştırma yöntem ve tekniklerine dayanan müzikal yapı incelemesidir, besteleme tekniklerinin çözümlemesini amaçlar. “Bir müzik eserinin analizi, özellikle bestecilik eğitimi ve yorumculuk sanatında kullanılmak üzere, temel müzikal öğelerden başlayarak biçimin belirlenmesi, biçim içerisindeki değişim ve aykırılıkları, müziğin sözlerle ilişkisini, bestecinin özel yaklaşım ve buluşlarını, benzeri öğeler çerçevesinde yapısal gereçleri araştırarak saptama ve aydınlatma çalışmasıdır. Dolayısıyla temel olarak *motiflerin belirlenmesini, *tonalite, *geçki, *akor değişimleri ile armonik ve ritmik özelliklerin saptanmasını öngören “armonik analiz”i içerir. Çözümleme çalışması aynı zamanda müzikal yaratıcılığı doğrulayan kanıtlar olarak ortaya çıkar, böylece yorumculara yol göstermiş olur” (Say 2002:33). Piyano eğitiminin müzik alan bilgisine dayalı ve onunla sürekli olarak birlikte ilerleyen bir süreç olduğunu belirten Kahramansoy (2006); piyano dersi ve müzik alan bilgisinin ilişkilendirilmesi sayesinde, mekanik olarak notaları seslendirmenin ötesinde, çalınan parçalara daha fazla anlam yüklenebildiğini vurgulamaktadır. Piyano dersinin yukarıda bahsedilen müzik teorisi, armoni ve müzikal yapı bilgisiyle ilişkilendirilebilmesi, piyano eğitimi sürecinde çözümleyici bir yaklaşımla mümkündür. Çalışılan eserin müzikal yönden analiz edilmesi, eserin daha iyi kavranılıp yorumlanması açısından önemlidir. Müziğin yapısını, içeriğini teoride ve uygulama yaparak anlamak çözümleyici, analitik bir bakış açısıyla mümkündür. Piyano çalışmalarında çözümleyici bir bakış, icracının parçayı ilk görüşte basite indirgeyebilmesini sağlayacaktır. Notayı basite indirgemek, eldeki parçanın en temel birimleri ile hızlıca analitik bir bağlantı kurmaya teşvik edicidir. Müziği analiz etmek suretiyle girilen öğrenme işlevi kolaylaşır ve daha sağlam bir hal alır. Yeni repertuar edinmek, öğrenmeyi destekleyen başka hassalar geliştirildiği için motor şartlanmaya daha az bağımlı olur (Selen ve Aşkın, 2009:56). Eseri analiz edebilen bir bakış açısıyla çalışma, müzik öğretmeni adaylarının hem öğrencilik hem de meslek yaşamlarında yararlanacakları bir özellik olduğunu belirten Kahramansoy (2006); müzik öğretmeni adaylarının, öğrencilik sürecinde elde ettikleri analiz edebilme, sorgulayabilme, ilişkileri fark edebilme gibi alışkanlıkları, öğretmenlik yaşamlarında da sürdürmelerinin beklendiğini belirtmektedir. Ayrıca bu tarz bir yaklaşımın işlevsel piyano becerilerinin kazanımı için de önemi büyüktür.

2.4. İşlevsel Piyano Becerileri

İşlevsel piyano becerileri müzik öğretmenlerinin meslek yaşamlarında klavyeyi etkili ve pratik kullanımlarına yönelik yardımcı becerilerdir. Müzik öğretmenliği eğitiminde piyanonun teknik ve performans becerilerinin yanı sıra deşifre çalma, çoksenslendirme, eşlik çalma, doğaçlama çalma,

transpoze edebilme, partiyon okuma, analiz edebilme gibi müzisyenlik becerilerini geliştirici ve eğitim sürecinde teoride öğrenilen bilgi ve becerilerin pratik alanda kullanımını sağlayıcı işlevsel piyano becerileriyle bütünleşmiş bir eğitim süreci olması gerekmektedir. Müzik öğretimine adaylarının eğitiminde kullanılan geleneksel piyano eğitimi daha çok solo piyano repertuarı ve teknik çalışmalar gibi artistik becerilerin kazandırılmasını hedeflemektedir. Ancak, okul müziğinin ilköğretim ve lise sınıflarındaki öğrencilere öğretimi, artistik piyano becerilerinin ötesinde işlevsel piyano becerilerinin de kullanılmasını gerektirmektedir.

İşlevsel piyano becerileri, müzik öğretmenlerinin piyanoyu kendi müzik sınıflarında daha etkin bir eğitim aracı olarak kullanabilmelerini sağlayan pratik piyano çalma becerileridir. Bu beceriler, verilen bir ezgiye eşlik yapabilme, deşifre çalabilme, transpoze edebilme, çokseslendirme yapabilme, kadans çalabilme, analiz edebilme, doğaçlama yapabilme, birlikte çalma, koro ve orkestra eserlerinin partilerini piyanoda çalabilme vb becerilerdir. Bu işlevsel becerileri ile donanmış olarak mezun olan müzik öğretmenleri, piyanoyu görev yapacakları okullarda öğrencilerine müzik öğretirken, eşlik yaparken ve koro, çalgı ve ya çalgı gruplarına eşlik yaparken daha etkili olarak kullanabileceklerdir. Bundan dolayı, müzik öğretmeni adaylarının, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki piyano programlarında işlevsel piyano becerilerini kazanarak mezun olmaları gereklidir (Kasap 2005:150). Müzik Eğitimcileri Ulusal Konferansı'nın (MENC 1967) yayınladığı belgede işlevsel piyano becerilerinin faydalarını sıralamış; klavye bilgisinin müzik öğrencisine armoni ve teoriyi öğrenmesi ve daha sonra ise bunları öğretmesi bakımından yardımcı olacağı; müzik öğretmenlerinin çoğunlukla kulak yoluyla, deşifre ve ya ezberden şarkı çalmaları ve sıkça eşlik armonizasyonu, transpoze ve doğaçlamasına ihtiyaç duydukları belirtilmiştir (Young 2010:13-14). olur (Akt. Chyu 2004:3).

3. İlgili Yayın ve Araştırmalar

McDonald(1989) “A Survey Of The Curricular Content Of Functional Keyboard Skills Classes Designed For Undergraduate Piano Majors” (Lisans Piyano Anadal Öğrencileri İçin Düzenlenmiş İşlevsel Piyano Becerileri Sınıflarının Müfredat İçeriğine Yönelik Bir Araştırma” adlı doktora çalışmasında; Ulusal Müzik Okulları Birliği üyesi olan ve dört yıllık üniversitelerin lisans programlarında piyano öğrencilerine yönelik planlanmış işlevsel piyano becerileri sınıflarının müfredatıyla ilgili içeriği araştırmaktır. Veriler 449 üniversiteye gönderilen anket yoluyla elde edilmiş, devlet kurumlarının yanı sıra özel kurumlar da araştırmanın kapsamına alınmıştır. Dört bölümden anketten elde edilen veriler sonucunda; piyano anadallarına yönelik deşifre, teknik gelişim ve solo repertuarın yanı sıra; sınıf ortamında uygulanan eşikleme, armonizasyon, deşifre, transpoze, kulak

eğitimi, doğaçlama, partiyon okuma, eşlikli çalma gibi işlevsel becerilerin önemi vurgulanmıştır.

Özen (1998) “Gazi Üniversitesi Gazi Eğitimi Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü Son Sınıf Öğrencilerinin Piyanoyu Müzik Öğretmenliğinin Gerekleri Doğrultusunda Kullanma Becerileri” başlıklı doktora tezinde; müzik öğretmeni adaylarının piyanoyu kullanma yeterlilikleri ile bu yeterliliklerin önemlilik derecelerini belirlemeyi amaçlamış; bu amaç doğrultusunda Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü 1996-1997 öğretim yılında piyano öğretim elemanlarının ve son sınıf piyano öğrencilerinin görüşlerine başvurulmuştur. Bu görüşlerden elde edilen veriler sonucunda, öğretmen adaylarının, öğrencilerin söylediği okul şarkılarına piyano ile eşlik yapma bakımından %64,5 oranında yetersiz olduğu, müzik öğretmeni adaylarının piyanoyu kullanarak, öğrencilerin düzeyine uygun müzikler doğaçlatma davranışında (%77), öğrencilerin söylediği kolay okul şarkılarına piyano ile eşliklemeye ve piyano ile öğrencilere söylenen okul şarkılarının gerektiğinde transpoze etmeye yetersiz oldukları belirlenmiştir. Bu sonuçlar ışığında müzik öğretmeni adaylarının piyano eğitiminde işlevsel becerilerin kazanımına yönelik yeni öğretim yaklaşımları ve bunlara ilişkin materyaller (metot, kitap vs) geliştirilmesi, diğer alan dersleriyle piyano dersinin sıkı bir ilişki içinde olmasına yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Bilgin (1998) “İlköğretim Okullarının 2. Kademesinde Müzik Eğitiminde Kullanılan Şarkıların Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü Çıkkışlı Müzik Öğretmenleri Tarafından Piyano İle Eşliklenmesi” başlıklı doktora çalışmasında; Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Bölümü’nde uygulanan, “Armoni-Kontrpau-Eşlikleme” ve “Piyano” eğitimi derslerinin müzik öğretmenliği programlarındaki görünümünü saptamak, söz konusu derslerin uygulamaya dönük işlevselliğini arttırmak ve bu dersler arası eşgüdümün sağlanmasına yardımcı olmak ve okul şarkılarının piyano ile eşliklenmesine ilişkin eşlik modelleri geliştirmeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda 1996/97 eğitim-öğretim yılında Ankara ilinde görev yapan G.Ü.G.E.F Müzik Eğitimi Bölümü çıkışlı 45 müzik öğretmenine anket uygulanmıştır. Anketten elde edilen sonuçlara göre; müzik öğretmenlerinin “Armoni-Kontrpau ve Eşlikleme” ile “Piyano” eğitiminde kazandıkları bilgi ve becerileri eşgüdümlü olarak müzik dersinde kullandıkları şarkıların eşliklenmesine yeterince yansıtamadıkları; müzik öğretmenlerinin çoğunluğunun ilk defa notasıyla karşılaştıkları (deşifre) ve ilk defa duydukları bir ezgiye eşlik yapabilme bakımından kendilerini yetersiz buldukları; “Armoni-Kontrpau ve Eşlikleme” dersindeki uygulamaları yetersiz buldukları, piyano eğitiminde piyano eşlikli okul şarkısı örneklerinin çalınması ve incelenmesine çok az yer verildiği, piyano derslerinde eserlerdeki eşlik modellerinin okul şarkılarının eşlik-

lenmesinde de kullanılabileceğine yönelik bilgilendirmelere hiç yer verilmediği dolayısıyla Armoni-Kontrpuan ve Eşlikleme ile Piyano eğitimi mesleksel kullanım bakımından işlevsel olmadığı buna bağlı olarak da beklenen yansımanın olumsuz yönde etkilendiği saptanmıştır. Araştırmacı bu bağlamda müzik öğretmenlerinin okul şarkılarını eşlikleyebilmesi için Armoni-Kontrpuan-Eşlikleme ile Piyano eğitimi arasında ilişki kurulması, Armoni-Kontrpuan-Eşlikleme dersinde öğrenci yoğunluğunun azaltılarak bu derslerde uygulamalı çalışmalara yer verilmesi, Armoni-Kontrpuan-Eşlikleme ile Piyano eğitiminin müzik öğretmenliği mesleğinin gerektirdiği kapsam, düzey ve nitelikte olmasına yönelik programların oluşturulmasına yönelik önerilerde bulunmuştur.

Kasap (1999) “The Status of Undergraduate Secondary Piano Instruction in Selected Departments of Music Education in Turkey with Recommendations for Teaching Functional Piano Skills in Groups” (Türkiye’deki Seçilmiş Müzik Eğitimi Bölümleri’ndeki Lisans Düzeyi Yardımcı Çalgı Piyano Eğitiminin Durumu ve İşlevsel Piyano Becerilerinin Grup İçerisinde Öğretilmesi İçin Öneriler) başlıklı doktora çalışmasında; Türk Üniversiteleri’ndeki müzik eğitimi bölümlerinin yardımcı çalgı piyano programlarında yer alan lisans yardımcı çalgı piyanoprogramlarının durumu belirlemek ve bu kurumlardaki yardımcı çalgı piyano öğrencilerine yönelik olarak işlevsel piyano becerilerini geliştirmek adına dört dönemlik kapsamlı bir grup piyano müfredatı geliştirmeyi amaçlamıştır. Bu amaçla Türkiye’deki yedi üniversitede müzik eğitimi bölümünde görev yapan otuz sekiz öğretim üyesine anket uygulanmıştır. Dört bölümden oluşan anketten elde edilen veriler sonucunda eğitim fakültelerinin müzik eğitimi bölümlerinde yardımcı çalgı piyano derslerinde daha çok teknik ve solo performans çalışmaları üzerinde durulduğu; beş okulda (%71) eşlik dersinin zorunlu ders statüsüne alındığı; iki müzik eğitimi bölümünde sınırlı eşlik çalışmaları yapılırken sadece bir bölümde piyano müfredatında deşifre çalışmalara yer verildiği saptanmıştır. Müzik eğitimi bölümlerinde işlevsel piyano becerilerinin öğretiminin müzik öğretmenleri için önemli olduğu ve piyano müfredatının bir parçası olması gerektiği belirtilmiş ve bu beceriler deşifre, teknik gelişim, eşlik çalma, repertuar çalışması, armonizasyon, stil geliştirme, akor yürüyüşleri, analiz edebilme, birlikte çalma, transpoze edebilme, ezberleme, sürekli bas farkındalığı???, doğaçlama ve partiyon okuma olarak katılımcılar tarafından sıralanmıştır.

Christensen (2000) “A Survey Of The Importance Of Functional Piano Skills As Reported By Band, Choral, Orcestra And General Music Teachers” (Bando, Koro, Orkestra ve Genel Müzik Öğretmenleri Tarafından İşlevsel Becerilerin Önemine Dair Araştırma) başlıklı doktora çalışmasında işlevsel piyano becerilerinin önemini vurgulamış ve yeterli oldukları takdirde müzik öğretmenlerinin piyanoyu sınıflarda ve provalarda daha

sıklıkla kullanacaklarını saptamıştır. Araştırmada Amerika'daki 472 ilkokul, orta okul ve lise genel, koro, bando ve orkestra branşlarındaki müzik öğretmenlerine uyguladığı anket verilerinden elde ettiği sonuçlara göre tüm branşlardaki müzik öğretmenlerinin işlevsel piyano becerilerindeki yeterliliğe önem verdiği, partiyon okuyup çalma, armonizasyon ve eşlik çalma becerilerini daha sık kullandıkları belirlenmiştir.

Bağçeci (2001) “Piyano Eğitiminde Performans, Müzikal Analiz Etkileşimi” başlıklı doktora tezinde; “analitik yaklaşım merkezli” bir piyano eğitimi sürecinden geçen örneklem grubunun, piyano eğitimindeki başarı durumunu belirlemeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda piyano eğitiminde 4 yarıyıl boyunca örneklem grubu analitik yaklaşım merkezli bir eğitim uygulanmış ve öğrencilerin teknik ve müzikal disiplinlere ilişkin gözlem sonuçları ile yarıyıl sonu not ortalamalarının varyans analizi değerlendirilmiştir. Araştırmada elde edilen sonucunda; analitik yaklaşım merkezli piyano eğitimi sürecinden geçen örneklem grubu öğrencilerinin tümünün istedik davranışları gösterdiği ve başarılı olduğu; öğrencilerin dört yarıyıldaki teknik, müzikal disiplinler ve piyano dersi genel not ortalamalarının tutarlı olduğu belirlenmiş, bir piyano eserinin etkili bir şekilde çalınabilmesinde analitik yaklaşımın gerekliliği, müzikal analizin piyano eğitiminde sadece belli düzeyde müzik teorisi ya da yoğun bir müzik eğitimi süreci sonunda değil piyano eğitimi sürecinin en başından itibaren bir çalışma disiplini olması gerekliliği vurgulanmıştır.

Çimen (2001) “Piyanoda Deşifre Öğretimine Yaklaşımlar” adlı makalesinde; deşifre çalmanın piyano eğitiminin başlangıcından itibaren öğrenciye kazandırılması gereken en önemli becerilerden olduğu; deşifre becerisinin öğrenciye piyano eğitiminde büyük kolaylıklar ve yarar sağlamanın yanı sıra ileriki meslek hayatı için temel kaynak olduğu ve öğretmen rehberliğinde iyi hazırlanmış bir öğretim programı ve sistemli çalışma ile her öğrencinin deşifre becerisini geliştirebileceğini vurgulamıştır. Deşifre çalmaya başlamadan önce ve deşifre esnasında dikkat edilecek noktaları belirten Çimen, güçlü bir deşifre becerisinin müzik öğretmenlerine kendi kendilerine müziği öğrenebilen yetkin müzisyenler olmalarını sağlayacak önemli bir beceri olduğu üzerinde durmuştur.

Costa (2003) “The Teaching Of Secondary Piano Skills in Brazilian Universities” (Brezilya Üniversitelerinde Yardımcı Piyano Becerilerinin Öğretimi) başlıklı doktora çalışmasında; Brezilya Üniversitelerinde işlevsel piyano becerilerinin öğretimini incelemeyi ve gelişimini sağlamak için önerilerde bulunmayı amaçlamıştır. Bu amaçla yedi Brezilya Üniversitesinden yardımcı piyano dersi veren yirmi beş piyano öğretmeniyle görüşmüştür. Araştırmanın ilk amacı anadali piyano olmayan lisans öğrencilerine yönelik işlevsel piyano becerilerinde temel felsefeyi belirlemek ve ikinci

amaç olarak da eğitimcilerin hangi becerileri öğrettiklerini saptamaktır. Verilerden elde edilen sonuçlara göre; eğitimcilerin derslerde teknik gelişimi ezber, repertuar gelişimi ve gam çalma gibi becerileri öğretmeyi tercih ettikleri; deşifre, eşlik çalma, transpoze, armonizasyon, kulaktan çalma, partiyon okuma, doğaçlama gibi becerileri daha az önemsedikleri ortaya çıkmıştır. Araştırmacı bu sonuçlar ışığında, işlevsel piyano becerilerinin geliştirilmesi, genelde bireysel olarak yapılan derslerin piyano laboratuvarlarında ve grup piyano dersleri şeklinde yapılması, işlevsel piyano becerilerini kapsayan Brezilya kültürüne özgü metot kitapların oluşturulmasına yönelik önerilerde bulunmuştur.

Aydınoğlu (2005) “Müzik Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan “Eşlik” (Koropetisyon) Dersinin Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde; Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Lisans Programı içerisinde yer alan “Eşlik” (Korrepetisyon) dersini amaç, içerik, işleyiş, programdaki yeri ve süresi ve diğer derslerle bağlantısı yönünden incelemiştir. 105 öğrenci ve 6 öğretim elemanını görüşlerinden elde edilen bulgular sonucu öğrencilerin Eşlik dersinin altyapısını oluşturan Armoni, Müzik Teorisi, Solfej ve Piyano gibi bir takım bilgi, beceri ve donanımdan yoksun oldukları, başarısız olunan dersin devamının alınabildiği ders geçme sisteminin dersin işleyişini olumsuz etkilediği, dersin süresinin yetersiz olduğu, doğaçlama eşlik çalışmaları başta olmak üzere idea bir Eşlik dersinin hedefleri arasında yer alması gereken birçok çalışmaya zaman ayrılmadığı, dersin toplu olarak işlenmesinin ders açısından olumsuz sonuçlar doğurduğu belirlenmiştir. Araştırmacı Müzik Öğretmenliği Programının temelini oluşturan ve asıl hedefin piyanonun okul müzik eğitiminde kullanılması olan piyano derslerinde birinci sınıftan itibaren eşlik çalmaya çalışmalarına yer verilmesi gerektiği, eşlik derslerinde doğaçlama eşlik çalışmaları yapılması ve bireysel olarak işlenen uygulamalı kısımda doğaçlama eşlik çalışmalarına öncelikli yer verilmesi gerektiği, müzik eğitimi lisans programında yer alan tüm derslerin birbiri ile bağlantılı olduğu ve dersler arasındaki bağlantıların gözden geçirilmesi gerektiği, piyanoda eşlik yapabilmenin en önemli unsurlarından biri olan deşifre çalma becerisinin geliştirilmesi için, piyano ve diğer bireysel çalgı derslerinde öğrenciye deşifre çalışmalar yaptırılması ve eşlik dersinde yer alan uygulama çalışmalarıyla bu becerinin daha ileri götürülmesi gerektiğine yönelik önerilerde bulunmuştur.

Kahramansoy (2006) “Müzik Öğretmenliği Programlarında Görevli Piyano Öğretim Elemanlarının Müzik Alan Bilgisini Derse Transferi: Bir Üniversite Örneği” adlı yüksek lisans tezinde; Kuzeybatı Anadolu illerinden seçilen bir üniversitenin Müzik Öğretmenliği Lisans Programında uzmanlık alanı piyano eğitimi olan 5 öğretim elemanı ile görüşme yapmıştır. Araştırma sonucunda, öğretim elemanlarının müzik alan bilgisi

kapsamındaki dallardan müzik tarihi, form ve çokseslendirme bilgisinin piyano dersine transfer edilmesi gereğine inandıkları tespit edilmiş, buna karşın dersin planlama aşamasında bu dallara yönelik bir ilişkilendirme yapmadıkları ve bu dallara ait bilgileri “Hiç” düzeyinde transfer ettikleri saptanmıştır. Ayrıca öğretim elemanları form yapısı bilinmediği takdirde çalışmaların anlamlandırılmayacağı, Form Bilgisi’nin derste motif, cümle, periyod ve form yapısının belirlenmesi boyutlarıyla ele alınması gerektiği konusunda görüş birliği içinde oldukları aynı zamanda armoniye hakim olmayan öğrencilerin piyanoya da hakim olamayacakları, piyano derslerinde armonik analiz, akor çözümlenmeleri, kadanslar ve kontrpuan çalışmaları yapılması gerekliliği ile ilgili ortak görüşleri araştırmanın başlıca bulguları arasındadır.

Dağdeviren’in (2006) “Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Piyanoda Eşlik Öğretimi” başlıklı yüksek lisans tezinde, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda piyano eğitiminde sanatsal işlevi oldukça fazla olan eserlerin seslendirilmeye çalışıldığını, mesleki müzik eğitimi alanında öğretilmesi gerekli piyano eşlikli okul şarkılarının seslendirilmesinin göz ardı edildiğini belirtmiş; verilen eşikleme derslerinin piyano eğitimiyle ve müziksel işitme okuma dersleriyle iç içe, birbiriyle ilişkili ve eşgüdümsel olarak yürütülmediğini vurgulamıştır. Çalışma sonucunda araştırmacı; müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda piyanoda eşlik eğitiminin irdelenerek yeni eğitim-öğretim stratejileri oluşturulmasını, mezun olacak müzik öğretmenlerinin daha donanımlı olması gerektiğini ayrıca piyano eğitiminde çalınan eserlerde cümlelemelere dikkat edilip her cümlenin analiz edilerek armonik yapıları hakkında öğrencilerin bilgilendirilmesini, piyano ile armoni ve eşlik derslerinin ilişkilendirilmesini önermiştir.

Çevik (2007) “Armoni Eğitimi ile Piyano Çalma Becerileri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi” başlıklı doktora çalışmasında; öğrencilerin armoni eğitimi dersine ait bilgileri piyano çalma becerisinde ne derece kullanıp uygulayabildikleri, piyano çalma beceri düzeyi ve armoni eğitimi düzeyleri ile öğrencilerin bireysel ve sosyo-ekonomik özellikleri arasında anlamlı ilişkiler bulunup bulunmadığını ortaya koymayı amaçlamıştır

Selen B, Aşkın C. (2009) “Piyano Eğitiminde Çözümleme Destekli Çalışma Metodu ve Uygulanışı” adlı makalede piyano derslerinin “çözümleyici” olma ihtimali ele alınmakta; deşifre, armonizasyon ve doğaçlama gibi belli beceriler geliştirilerek piyano egzersizleri ve eğitimine fonksiyonel bir boyut kazandıracak yollar ortaya koyma gerekliliği sorgulanmaktadır. Makalede çözümleyici yaklaşımla geliştirilmesi hedeflenen işlevsel beceriler notaya karşı kendiliğinden, yaratıcı ve esnek bir tavırla yaklaşabilme, bir melodinin armonisini anında doğaçlayabilme, kulaktan çalma ve transpoze etme yetilerinin kazanılmasıdır. Çözümleyiciliğin profesyonel

çizgide ilerlemeyenler için bile müzikle aktif, yaratıcı, etkili ve uzun vadeli ilişki kurulması sonucunu doğurabileceği; piyano çalışırken ve öğretirken müzikte çözümleyiciliğin daha iyi bir müzisyen olabilme durumunu geliştirdiği üzerinde durulmaktadır.

Özer (2010) “Piyano Öğretiminde Deşifre Becerisinin Kazandırılması” adlı yüksek lisans çalışmasında; piyano öğretiminde düzenli deşifre çalışmalarının piyanoda deşifre çalma becerisine etkisini tespit etmeyi amaçlamıştır. Bu amaçla Konya Çimento Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi birinci sınıf öğrencilerinden 12 öğrenci 6 deney, 6 kontrol grubu alınan uzman görüşleri ve seviye belirlemenin ardından her iki gruba da eşit seviyedeki öğrencilerin dağılımı gerçekleştirilerek oluşturulmuştur. Deney ve kontrol gruplarına uygulanan ön testin ardından, uzman görüşleri alınarak piyano deşifre kitaplarından seçilen parçalar deney grubuna 13 hafta boyunca her dersin 10 dakikası ayrılarak çaldırılmış, bu süreçte kontrol grubuna deşifre çalışma yaptırılmamıştır. 13 haftalık süreçte deney grubuna 3 ara gözlem uygulanmış, gözlemler kamera ile kaydedilmiştir. Süreç sonunda ölçme aracı son testte her iki gruba tekrar uygulanmış; veri analizleri sonucu deney grubu lehine anlamlı farklılık elde edilmiştir. Bu durum düzenli deşifre çalışmalarını piyanoda deşifre çalma becerisine olumlu katkı sağladığını ortaya koymuştur. Araştırmacı; her dersin belli bir süresinin sistemli bir şekilde deşifre çalma çalışmalarına ayrılması; müziksel işitme okuma yazma derslerinde de deşifre öğretimini destekleyen çalışmalara ağırlık verilmesini önermiştir.

Young (2010) “The Use of Functional Piano Skills by Selected Professional Musicians and Its Implications for Group Piano Curricula” (Seçilmiş Profesyonel Müzisyenler Tarafından İşlevsel Becerilerin Kullanımı ve Grup Piyano Müfredatına Etkileri) başlıklı doktora tezinin amacı; performans müzisyenlerinin, özel müzik öğretmenlerinin ve üniversite seviyesindeki müzik okulları üyelerinin hangi işlevsel piyano becerilerini en çok kullandıklarını belirlemek; bu müzisyenlerin nerede piyano becerileri kazandıkları ve üniversite grup piyano programlarının bu müzisyenleri iş yaşamlarında piyanoyu kullanmaya ne kadar etkili hazırladıkları hakkında bilgi toplamaktır. Öğretim üyeleri, sanatçılar ve özel müzik öğretmenlerine uygulanan anket yoluyla elde edilen bilgiler sonucu çoğu katılımcı işlevsel piyano becerilerinin iş hayatlarında önemli olduğunu belirttikleri; profesyonel müzisyenlerin genellikle deşifre eşlik çalma; melodi transpoze etme ve gam çalma becerisininin üzerinde durdukları belirlenmiş bunun yanında sanatçıların şifreli ezgi armonizasyonu, eşlikleri transpoze etme ve solist eşliği; öğretim üyelerinin kulaktan çalma ve akor yürüyüşleri çalma ve solist eşliği çalma becerilerini ve okul müzik öğretmenlerini ise genellikle deşifre, doğaçlama, partison okuma, eşlik, şifreli ve şifresiz melodi armonizasyonu çalma becerileri kullandıkları belirtilmiştir. Araştırmacı; müzik

öğretim üyeleri, sanatçılar, özel müzik öğretmenleri ve devlet okulu müzik eğitimcilerinin sürekliliklerine göre değişen şekilde farklı piyano becerileri kullandığını belirterek buna göre grup piyano müfredatının düzenlenmesi, böylece müzik esaslarının ve geleceğin müzisyenlerinin tamamının ihtiyaçlarına etkin biçimde cevap verecek bir müfredat programının oluşturulmasını önermiştir.

Servias (2010) "Towards Confident And Informed Musicianship: A Curricular Synthesis of Theory, Ear Training and Harmony, Achieved Through the Acquisition of Keyboard Skills" (Kendinden Emin ve Bilgili Müzisyenliğe Doğru: Klavye Becerilerinin Edinimiyle Başarılan Teori, Kulak Eğitimi ve Armoni Müfredatı Sentezi) başlıklı çalışmada; yardımcı çalgı piyano öğrencilerinin klavyede analitik becerilerini güçlendirmek ve müzik kulaklarını eğitmek üzere alıştırmalar ve faaliyetleri içeren klavye müfredat materyali hazırlamıştır. Hazırlanan klavye faaliyetleri akor yürüyüşleri ve armonik analizlerin yanı sıra armonik ve melodik akor ve gam çalışmalarını da içermekte ve müzik teorisi ile işitme derslerinde öğretilen fikirleri ve becerileri pekiştirme amacını taşımaktadır. Araştırmacı çalışmada piyanoda teknik çalışmalar ve repertuar edinimi gibi daha çok piyanistlerin üzerinde durdukları çalışmalar yerine genel müzisyenliği geliştirecek deşifre çalma, armonizasyon, transpoze, doğaçlama çalma gibi işlevsel piyano becerilerine yönelik faaliyetleri ön planda tutmuş ve oluşturduğu programa yönelik önerilerde bulunmuştur.

Öztürk (2011) "Müzik Öğretmenliği Programında Alınan Piyano Eğitiminin Müzik Öğretmeninin Mesleki Yaşamına Katkısı" başlıklı yüksek lisans tezinde; 2010-2011 eğitim-öğretim yılında Ankara ili Yenimahalle ilçe merkezindeki ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapmakta olan 100 müzik öğretmenine anket uygulamıştır. Anketten elde edilen veriler sonucunda müzik öğretmenlerinin çoğunun piyanodan istenilen düzeyde yararlanmadıkları, müzik öğretmenliği programında uygulanan piyano eğitimi ders içeriğinin ilköğretim ve ortaöğretim okullarındaki müzik ders programlarıyla uyum göstermediği; Armoni-Kontrpuan-Eşlik derslerini eşlik yapma becerilerinin kazandırılması bakımından eksik ve yetersiz buldukları; Piyano ve Armoni-Kontrpuan-eşlik derslerinin içerik bakımından birbirleriyle uyum göstermediği görüşünde oldukları belirlenmiştir.

Batıbay (2011) "Piyano Eğitiminde Yaratıcı ve Analitik Yaklaşımlar" adlı çalışmada; piyano eğitiminde geliştirilmesi amaçlanan becerilerin yaratıcı, etkili ve çözümleyici yaklaşımlarla kazandırılmasına yönelik öneriler sunmayı amaçlamıştır. Piyano eğitimcilerinin derslerin büyük kısmını teknik beceri öğretimine ayırdıklarını; bu becerilerin yanında yaratıcılığa da önem verilmesi ve bunu eğitim sürecine dahil edilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Piyano eğitimi içerisinde doğaçlama çalışmalarına mutlaka yer

verilmesi gerektiği; öğrencinin çalıştığı esere analitik bir bakış açısıyla yaklaşması ve eserdeki armonik, melodik yapıları ayırt edebilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur.

Aydın (2012) “Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi 3. Sınıf Öğrencilerinin Okul Şarkılarını Eşlikleme ve Transpoze Becerilerinin Geliştirilmesinde Grup Piyano Öğretiminin Etkisi” başlıklı doktora çalışmasında; işlevsel piyano becerilerinin geliştirilmesinde grup piyano eğitiminin etkisini araştırmıştır. Bu amaçla ön test-son test deneysel desen kullanılan çalışmada araştırmacı, çalışma grubunu GÜGEF Müzik Eğitimi Anabilim Dalı üçüncü sınıfta okuyan 40 öğrenci öğrencinin tesadüfi örneklem yoluyla 20 deney, 20 kontrol grubu olarak atanmasıyla belirlemiş; deney grubuna altı hafta süresinde grup piyano eğitimi verilirken kontrol grubu bireysel piyano derslerini işlemeye devam etmiştir. Araştırmacı tarafından geliştirilen “Eşlikleme ve Transpoze Alanında Performans Testi” ile değerlendirilen verilerden elde edilen sonuçlara göre; grup piyano eğitimi alan deney grubu öğrencilerinin son test puanlarının, kontrol grubu öğrencilerinden anlamlı bir şekilde yüksek çıktığı böylece grup piyano eğitiminin öğrencilerin işlevsel piyano becerilerinden eşlikleme ve transpoze becerilerini geliştirmede etkili olduğu belirlenmiştir.

Çöl (2012) “Biçimsel Çözümlemeli Çalgı Eğitimine İlişkin Öğrenci Algıları” adlı araştırmasında; 2010-2011 eğitim öğretim yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Müzik Bölümü Yaylı Çalgılar Anasanat Dalı’nda Lisans II, Lisans III ve Lisans IV. sınıfta öğrenim gören keman öğrencilerinin biçimsel çözümlemeli çalgı eğitimine ilişkin algılarının belirlenmesini amaçlamıştır. Araştırmanın temelini oluşturan “Biçimsel Çözümlemeli Çalgı Eğitimi” süreci betimsel ve deneysel olmak üzere iki boyutludur. Betimsel boyutta konuya ilişkin yurt içi ve yurt dışı kaynaklar incelenmiş, deneysel süreçte kullanılmak üzere ders planları hazırlanmış, uzman kanısı alınarak gözlem formu ve deney işlemde kullanılacak olan etüt ve eserler belirlenmiştir. Deneysel süreçte 2010-2011 eğitim-öğretim yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Yaylı Çalgılar Anasanat Dalı Lisans 2, Lisans 3, Lisans 4 keman ve viyola öğrencileri olmak üzere toplam 20 öğrenci ile çalışılmıştır. 10’u deney, 10’u kontrol grubunda yer alan öğrencilerden deney grubuna beş haftalık “Biçimsel Çözümlemeli Çalgı Eğitimi” verilmiştir. Bu eğitim sürecinde motif-cümle-dönem ilişkileri gözetilerek ve uzman kanısı alınarak belirlenen etüt ve eserler üzerinde çalışılmıştır. Çalışılan etüt ve eserlerde motif-cümle-dönem ilişkilerini göz ederek ve biçimi ortaya çıkararak icraya yönelik temel birtakım açıklamalara ve uygulamalara yer verilmiştir. Araştırmada öğrencilerin eğitim öncesinde eserleri icra ederken özellikle temiz ve ritmik çalmaya yoğunlaştıkları, motif-cümle-dönem ilişkilerini göz ardı ettiklerini, eserin biçimsel analizini yapmadıklarını belirlenmiş; öğrencile-

rin büyük çoğunluğunun, eserin biçimini, motif-cümle-dönem ilişkilerini bilinçli bir şekilde çözümleyerek çalıştıklarında, müziğin ruhunu ortaya koyabildikleri, daha zevk alarak, istekli çalıştıkları, özgüvenlerini arttırdıkları ve motive oldukları sonuçlarına varılmıştır.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırma sonuçlarına göre, müzik öğretmenlerinin piyano eğitiminde işlevsel piyano çalma becerilerinin kazanımlarına yönelik uygulamalar ve çözümleme destekli çalışmalar, müzik öğretmenlerinin piyanoyu meslek yaşamlarında daha etkili ve verimli kullanmaları açısından önem taşımaktadır. Müzik eğitimi anabilim dallarında verilmekte olan piyano eğitimi armoni, eşlik, müzik biçimleri, müzik teorisi gibi dersleri destekler niteliktedir. Konu ile ilgili yapılan literatür taramasında da müzik öğretmeni adaylarının piyano eğitimine ilişkin sonuçlar incelendiğinde deşifre çalabilme, analiz edebilme, çokseslendirme yapabilme, doğaçlama çalabilme, eşlik yapabilme gibi işlevsel piyano becerilerinin önemli olduğu görülmüştür (McDonald 1989; Kasap 1999; Christensen 2000; Costa 2003; Young 2010; Servias 2010; Aydınlı 2012).

Piyano derslerinde yalnızca teknik ve artistik piyano becerilerinin kazanımına yönelik çalışmalar deşifre, doğaçlama çalma, armoni, form öğelerini çözümleme, anlamlandırma, eşlikleme gibi işlevsel piyano çalma becerilerinin kazanıma ulaşma düzeyi açısından yetersiz kalmaktadır. İlgili literatürde bu durumu destekleyen çalışmalar bulunmaktadır. Araştırmalarda elde edilen bilgiler sonucu bu sorunların büyük bölümünün armoni, piyano ve kısmen eşlik dersinin ilişkilendirilememesi, yüzeysel ezbere dayalı ders geçmeye odaklı bir tablo oluşmakta, bir okul şarkısına eşlik edemeyen deşifre, armoni-form analizi yapamayan, doğaçlama eşlik becerisi gelişmeyen öğrencilerle sık karşılaşmaktadır. Müzik öğretmeni adaylarının Eşlik dersinin altyapısını oluşturan armoni, müzik teorisi, solfej ve piyano gibi bir takım bilgi, beceri ve donanımdan yoksun oldukları; piyano eğitimi ve eşlik (Korrepetisyon) derslerinde edindikleri davranışları eşlik becerilerine transfer etmede orta ve düşük düzeylerde yeterli olabildikleri, okul şarkılarını doğaçlama eşliklemeye tam anlamıyla yetkin olmadıkları; müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda piyano eğitiminde sanatsal işlevi oldukça fazla olan eserlerin seslendirilmeye çalışıldığı; müzik öğretmenlerinin “Armoni-Kontrpuan ve Eşlikleme” ile “Piyano” eğitiminde kazandıkları bilgi ve becerileri eşgüdümlü olarak müzik dersinde kullandıkları şarkıların eşliklenmesine yeterince yansıtamadıkları; müzik öğretmenlerinin çoğunluğunun ilk defa notasıyla karşılaştıkları (deşifre) ve ilk defa duydukları bir ezgiye eşlik yapabilme bakımından ve piyanoyu kullanarak, öğrencilerin düzeyine uygun müzikler doğaçlatma davranışında yetersiz oldukları; piyano derslerinde çalışılan eserlerin teknik, armonik, form ve

müzikal analizlerinin çok az yada hiç yapılmadığı incelenen kaynaklardan elde edilen sonuçlar arasındadır (Özen, 1998; Bilgin, 1998; Kutluk, 2001; Bağçeci, 2001; Aydınoglu, 2005; Sönmezöz, 2006; Görsev, 2006; Dağdeviren, 2006; Durmaz, 2009; Öztürk, 2011).

Bu sonuçlar yapılan literatür araştırmasında müzik öğretmenlerinin piyanoyu mesleki yaşamlarında daha etkili kullanabilmeleri açısından piyano derslerinde teknik ve artistik becerilerin yanı sıra işlevsel piyano çalma becerilerinin de geliştirilmesi gerekliliğini göstermiştir. İşlevsel piyano çalma becerilerinin kazanımının ise çözümleme destekli çalışmalara yer verilen bir piyano eğitimi programı ile mümkün olduğu anlaşılmaktadır.

İncelenen araştırmalardan elde edilen bulgular sonucu pek çok araştırmacı Müzik Öğretmenliği Lisans Programındaki piyano ders tanımının gözden geçirilerek dersinin Müzik Alan Bilgisiyle ilişkilendirilerek bütüncül bir yaklaşımla yeniden tanımlanması; öğrencilerin eşlik ederken ve deşifre çalarken armonik derecelerin farkında olunması ve bu farkındalığı performanslarında kullanımlarının sağlanmasına, deşifre becerisinin geliştirilmesine, piyano derslerinde armonik analizin desteklenmesine; eşlik öğretiminin müzik teorisi ve işitme dersleri (armoni, kontrpuan, form, analiz) ile piyano derslerinde kazanılan bilgilerin dersin içeriği ile paralellik göstermesinin sağlanmasına, doğaçlama yapabilme becerilerinin kazandırılması ve geliştirilmesinin sağlanması; müzik öğretmeni adaylarının piyano eğitiminde işlevsel becerilerinin kazandırılmasının gerekliliğine yönelik önerilerde bulunmuştur (Özen 1998; Bilgin 1998; Kasap 1999; Kutluk 2001; Coşkun 2001; Bağçeci 2001; Aydınoglu 2005; Sönmezöz 2006; Kahramansoy 2006; Dağdeviren 2006; Çevik 2007; Kalkanoğlu 2007; Karkın 2007; Batıbay 2011; Öztürk 2011; Aydınlı 2012).

Bu önerilere paralel olarak araştırmadan elde edilen veriler sonucunda piyano eğitiminin başından itibaren diğer müzik alan dersleriyle eşgüdümü ile ilerlemesinin sağlanması gerekmektedir.

Piyano eğitiminin başından itibaren basit armonik fonksiyonların işlevleri anlatılmalı ve bu fonksiyonları içerisinde barındıran basit düzeyde repertuar çalışmaları yaptırılmalıdır.

Piyano dersinde yaratıcılığa yönelik çalışmalara daha fazla yer verilmeli ve doğaçlama çalma çalışmaları piyano dersinin en başından itibaren öğretmen eşliği üzerine yapılan basit öğrenci doğaçlamalarıyla başlayıp ilerletilmelidir.

Piyano derslerinde deşifre çalma çalışmalarına yer verilmeli, her dersin belli bir süresi deşifre çalma çalışmalarına ayrılmalıdır.

Deşifre yaparken armonik derecelerin ve form öğelerinin (motif, cümle, periyod) farkındalığı sağlanmalı ve deşifre çalma çalışmalarında öğrenciye bu yönde bir bakış açısı kazandırılmalıdır.

Öğrencilerin çaldıkları eserlerdeki form yapılarına yönelik farkındalıklarını artırarak müzikal kazanımlarını olumlu yönden etkilemesi açısından müzik öğretmenliği lisans programında müzik biçimleri dersi daha erken yıllarda başlatılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Açıköz, K.Ü** (2006). Aktif Öğrenme. (9. Basım). İzmir: Kanyılmaz Matbaası.
- Agay, D.** (1981). Teaching Piano (Volume 1). New York: Yorktown Music Press Inc.
- Aktüze, İ.** (2004). (2. Basım). Müziği Anlamak Ansiklopedik Müzik Sözlüğü. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Akyıldız, O.** (2000). Müzikal Yapı Bilgisi ve Piyano Çalışması: Piyano Öğretmenleri ile Öğrencilerinin Müzikal Yapı Bilgisi Düzeyi ve Öğretmenlerin Eser Seçimi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Aydınlı, D.** (2012). Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi 3. Sınıf Öğrencilerinin Okul Şarkılarını Eşlikleme ve Transpoze Becerilerinin Geliştirilmesinde Grup Piyano Öğretiminin Etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, EğitimBilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydinoğlu, O.** (2005). Müzik öğretmenliği lisans programında yer alan “eşlik (Korepetisyon)” dersinin öğrenci ve öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, EğitimBilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Bağçeci, S. E.** (2001). Piyano Eğitiminde Performans, Müzikal Analiz Etkileşimi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Batıbay, D.** (2011). Piyano Eğitiminde Yaratıcı ve Analitik Yaklaşımlar. Iconte 2nd international conference on new trends in education and their implications. 27/29 Nisan, Antalya.
- Bilgin, S.** (1998). İlköğretim okullarının ikinci kademesinde müzik eğitiminde şarkıların Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü çıkışlı müzik öğretmenleri tarafından piyano ile eşliklenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bilgin, S.** (2006). Müzik Eğitiminde Kullanılan Şarkıların Müzik Öğretmenleri Tarafından Piyano İle Eşliklenmesi. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi. 26-27 Nisan. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi . 327-334
- Buchanan, G.** (1964). Skills of piano performance in the preparation of music educators. Journal of Research in Music Education, 12(2), 134-138
- Cangal, N.** (2004). Müzik Formları (1. Baskı). Ankara: Arkadaş Yayınevi
- Christensen, L.** (2000). A survey of the importance of functional piano skills as reported by band, choral, orchestra and general music teachers. Unpublished doctoral dissertation, The University of Oklahoma.

- Chyu, Y.E.** (2004). Teaching improvisation to piano students of elementary to intermediate levels. Unpublished doctoral dissertation, The Ohio State University.
- Costa, C. W.** (2004). The teaching of secondary piano skills in Brazilian universities. Unpublished doctoral dissertation, University of Florida.
- Çevik, D. B.** (2007). Armoni Eğitimi İle Piyano Çalma Becerileri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir.
- Çimen, G.** (2001). Piyanoda Deşifre Öğretimine Yaklaşımlar. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 14 (2), 445-452
- Çöl, H. T.** (2012). Biçimsel Çözümlemeli Çalgı Eğitimine İlişkin Öğrenci Algıları. 3. Uluslar arası Hisarlı Ahmet Sempozyumu Bildiriler Kitabı. 24-26 Mayıs. Kütahya: Ekspres Matbaası. 458-469.
- Dağdeviren, M.** (2006). Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda piyanoda eşlik öğretimi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal-Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Graff, C.A.** (1984). Functional piano skills: a manual for undergraduate non-keyboard music education majors at Plymouth State College. Unpublished doctoral dissertation, University of Northern Colorado.
- Kahramansoy, C.** (2006). Müzik Öğretmenliği Programlarında Görevli piyano Öğretim Elemanlarının Müzik Alan Bilgisini Derse Transferi: Bir Üniversite Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bolu.
- Karkın, A. M.** (2007). Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi Dersinin Piyano Eğitimi Üzerindeki Etkileri, Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Kastamonu Eğitim Dergisi, 15 (1), 411-422
- Kasap, B.** (1999). The status of undergraduate secondary piano instruction in selected departments of music education in Turkey with recommendations for teaching functional piano skills in groups. Unpublished doctoral dissertation, The University of Oklahoma.
- Kasap, B.** (2004, 7-10 Nisan). Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki yardımcı çalgı piyano dersleri üzerine bir araştırma. 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu, Isparta.
- Kasap, B.** (2005). İşlevsel piyano becerilerinin müzik öğretmenleri için önemi. Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25(1), 149-154.
- Kasap, B.** (2005). Amerika Birleşik Devletleri'nde grup piyano eğitimi. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25(3), 191-206.
- Kıvrak, İ.** (2003). Müzik Öğretmeni Yetiştirmede Piyano Eğitimi. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu (s. 209-211). İnönü Üniversitesi. Malatya.

- Kishimoto, Y.** (2002). The Implications Of Using Improvisation In Undergraduate Class Piano Curricula. Unpublished Master Thesis.Michigan State University.
- Kutluk, Ö.** (1996). Okul şarkılarına piyano ile eşlik becerisinin geliştirilmesi üzerine bir çalışma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Kutluk, Ö.** (2001).Türkiye’deki Müzik Öğretmeni Yetistiren Kurumlarda Piyano Eğitimi. Yayınlanmamış Doktora Tezi.Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- McDonald, S. R.** (1989).A Survey of the curricular content of functional keyboard skills classes designed for undergraduate majors.Unpublished doctoral dissertation, The University of Oklahoma.
- Özen, M.** (1998).Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü son sınıf öğrencilerinin piyanoyu müzik öğretmenliğinin gerekleri doğrultusunda kullanma becerileri.Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özer, B.** (2010). Piyano Öğretiminde Deşifre Becerisinin Kazandırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Konya
- Öztürk, S.** (2011). Müzik Öğretmenliği Programında Alınan Piyano Eğitiminin Müzik Öğretmeninin Mesleki Yaşamına Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Malatya.
- Piji, D.** (2006). Dizgesel öğretime göre geliştirilen eşlik dersi programının akademik başarıya, tutuma, yeterlik algısına ve kalıcılığa etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Say, A.** (1985). Müzik Ansiklopedisi. Cilt I-II-III-IV. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A.** (2001). Müziğin Kitabı (1.Baskı). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A.** (2002). Müzik Sözlüğü (1. Baskı). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Selen, B., Aşkın, C.** (2009). Piyano Eğitiminde Çözümleme Destekli Çalışma Metodu ve Uygulanışı, İTÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:6, Sayı:1, 53-63, Aralık, İstanbul.
- Servias, D.** (2010). Towards Confident and Informed Musicianship: A Curricular Synthesis of Theory, Ear Training, and Harmony Achieved Through the Acquisition of Keyboard Skills.Unpublished doctoral dissertation, Washington University.
- Sevgi, A.** (2005).Müzik Öğretmenliği Mesleği Gerekleri Doğrultusunda Bir Armoni Eğitimi.GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi. 25(1), 199-211